

MESAJUL SFÂNTULUI PĂRINTE LEON AL XIV-LEA
pentru a XXXIV-a Zi Mondială a Bolnavului – 2026

„Compasiunea samariteanului: a iubi purtând durerea celuiilalt”

Dragi frați și surori!

Cea de-a XXXIV-a Zi Mondială a Bolnavului va fi celebrată solemn la Chiclayo, în Peru, la 11 februarie 2026. Cu această ocazie am dorit să propun din nou imaginea bunului samaritean, mereu actuală și necesară pentru a redescoperi frumusețea carității și dimensiunea socială a compasiunii, pentru a atrage atenția asupra celor nevoiași și suferinzi, așa cum sunt bolnavii.

Cu toții am ascultat și am citit acest text emoționant al Sfântului Luca (cf. Lc 10,25-37). Unui doctor al Legii care Îl întreabă cine este aproapele pe care trebuie să-l iubească, Isus îi răspunde relatând o istorie: un om care călătorea de la Ierusalim la Ierihon a fost atacat de tâlhari și lăsat pe jumătate mort; un preot și un levit au trecut pe alături, dar un samaritean a avut compasiune de el, i-a legat rănila, l-a dus la o han și a plătit pentru ca acesta să fie îngrijit. Am dorit să propun reflecția asupra acestui pasaj biblic cu cheia hermeneutică a Enciclicei *Fratelli tutti* a iubitului meu predecesor Papa Francisc, unde compasiunea și milostivirea față de cel nevoiaș nu se reduc la un simplu efort individual, ci se realizează în relație: cu fratele aflat în nevoie, cu cei care au grijă de el și, la bază, cu Dumnezeu care ne dăruiește iubirea Sa.

1. Darul întâlnirii: bucuria de a oferi apropiere și prezență

Trăim cufundați într-o cultură a rapidității, a imediateții, a grabei, dar și a excluderii și a indiferenței, care ne împiedică să ne apropiem și să ne oprim pe drum pentru a privi nevoile și suferințele care ne înconjoară. Parabola spune că samariteanul, văzându-l pe cel rănit, nu „a trecut mai departe”, ci a avut față de el o privire deschisă și atentă, privirea lui Isus, care l-a condus la o apropiere umană și solidară. Samariteanul „s-a oprit, i-a dăruit apropiere, l-a îngrijit cu propriile mâini, a plătit din buzunarul său și s-a ocupat de el. Mai ales i-a dăruit [...] propriul său timp”[1]. Isus nu învață cine este aproapele, ci cum să devenim aproape, adică cum să devenim noi înșine apropiați[2]. În acest sens, putem afirma împreună cu Sfântul Augustin că Domnul nu a voit să învețe cine era aproapele acelui om, ci cui trebuia el să-i devină aproape. Într-adevăr, nimeni nu este aproapele altuia până când nu i se apropie în mod voluntar. De aceea, aproapele a devenit cel care a avut milostivire [3].

Iubirea nu este pasivă, ea merge în întâmpinarea celuiilalt; a fi aproape nu depinde de apropierea fizică sau socială, ci de decizia de a iubi. De aceea, creștinul devine aproapele celui care suferă, urmând exemplul lui Cristos, adevăratul Samaritean divin care s-a apropiat de umanitatea rănită. Nu este vorba de simple gesturi de filantropie, ci de semne în care se poate percepe că participarea personală la suferințele celuiilalt implică dăruirea de sine, înseamnă a merge dincolo de satisfacerea nevoilor, pentru a face ca propria noastră

persoană să fie parte a darului.[4] Această caritate se hrănește în mod necesar din întâlnirea cu Cristos, care, din iubire, s-a dăruit pentru noi. Sfântul Francisc explica foarte bine acest lucru atunci când, vorbind despre întâlnirea sa cu leproșii, spunea: „Domnul Însuși m-a condus între ei”[5], pentru că prin ei descoperise dulcea bucurie de a iubi.

Darul întâlnirii se naște din legătura cu Isus Cristos, pe care Îl identificăm ca bunul samaritean care ne-a adus sănătatea veșnică și pe care Îl facem prezent atunci când ne aplecăm asupra fratelui rănit. Sfântul Ambroziu spunea: „De vreme ce nimeni nu ne este mai aproape decât Cel care ne-a vindecat rănilile, să-L iubim ca Domn și să-L iubim și ca aproape: nimic nu este atât de aproape precum capul față de mădulare. Să-l iubim și pe cel care îl imită pe Cristos: să-l iubim pe cel care suferă pentru sărăcia altuia, din pricina unității trupului”[6]. A fi una în Unul, în apropiere, în prezență, în iubirea primită și împărtășită, și a ne bucura, asemenea Sfântului Francisc, de bucuria de a-L fi întâlnit.

2. Misiunea împărtășită în îngrijirea bolnavilor

Sfântul Luca continuă spunând că samariteanul „a simțit compasiune”. A avea compasiune implică o emoție profundă, care împinge la acțiune. Este un sentiment care izvorăște din interior și conduce la angajare față de suferința celuiilalt. În această parabolă, compasiunea este trăsătura distinctivă a iubirii active. Nu este teoretică și nici sentimentală, ci se traduce în gesturi concrete: samariteanul se apropie, leagă rănilile, își asumă povara și îngrijește. Dar atenție, nu o face singur, individual: „samariteanul a căutat un hangiu care să poată avea grijă de acel om, așa cum suntem chemați și noi să invităm și să ne întâlnim într-un «noi» mai puternic decât suma micilor individualități”[7].

Eu însumi am constatat, în experiența mea de misionar și episcop în Peru, cum multe persoane împărtășesc milostivirea și compasiunea în stilul samariteanului și al hangiuului. Membrii familiei, vecinii, lucrătorii sanitari, persoanele angajate în pastorația sănătății și mulți alții care se opresc, se apropie, îngrijesc, poartă, însoțesc și oferă ceea ce au, dau compasiunii o dimensiune socială. Această experiență, care se realizează într-o împletire de relații, depășește simplul angajament individual. Astfel, în Exortația apostolică *Dilexite*, nu m-am referit la îngrijirea bolnavilor doar ca la o „parte importantă” a misiunii Bisericii, ci ca la o veritabilă „acțiune eclezială” (nr. 49). Acolo îl citeam pe Sfântul Ciprian pentru a arăta cum, în această dimensiune, se poate verifica sănătatea societății noastre: „Această epidemie, această ciumă, care pare oribilă și funestă, pune la încercare dreptatea fiecăruia și examinează sentimentele genului uman: dacă cei sănătoși îi slujesc pe bolnavi, dacă rudele își iubesc cu respect apropiații, dacă stăpânii au compasiune față de slujitorii bolnavi, dacă medicii nu îi abandonează pe bolnavii care cer ajutor”[8].

A fi una în Unul înseamnă a ne simți cu adevărat mădulare ale unui trup în care purtăm, potrivit vocației noastre, compasiunea Domnului pentru suferința tuturor oamenilor[9]. Mai mult, durerea care ne mișcă nu este o durere străină, ci este durerea unui mădular al propriului nostru trup, de care Capul nostru ne poruncește să avem grijă pentru binele tuturor. În acest sens, ea se identifică cu durerea lui Cristos și, oferită creștinește, grăbește împlinirea rugăciunii Însușului Mântuitor pentru unitatea tuturor[10].

3. Împinși mereu de iubirea pentru Dumnezeu, pentru a ne întâlni cu noi înșine și cu fratele nostru

În dubla poruncă: „Să-L iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu toată puterea ta și cu toată mintea ta, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Lc 10,27), putem recunoaște primatul iubirii pentru Dumnezeu și consecința sa directă asupra modului de a iubi și de a se relaționa al omului în toate dimensiunile sale. „Iubirea față de aproapele reprezintă dovada concretă a autenticității iubirii față de Dumnezeu, așa cum mărturisește apostolul Ioan: «Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; dacă ne iubim unii pe alții, Dumnezeu rămâne în noi și iubirea Lui este desăvârșită în noi. [...] Dumnezeu este iubire; cine rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el» (1In 4,12.16)”[11].

Deși obiectul acestei iubiri este diferit – Dumnezeu, aproapele și propria persoană – și, în acest sens, le putem înțelege ca iubiri distincte, ele sunt întotdeauna inseparabile[12]. Primatul iubirii divine implică faptul că acțiunea omului este împlinită fără interes personal sau recompensă, ci ca manifestare a unei iubiri care transcende normele rituale și se traduce într-un cult autentic: a-l sluji pe aproapele înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu în fapte[13].

Această dimensiune ne permite să înțelegem și ce înseamnă a ne iubi pe noi înșine. Înseamnă a îndepărta interesul de a ne fundamenta stima de sine sau sensul demnității noastre pe stereotipuri de succes, carieră, poziție sau descendență,[14] și a ne redescoperi locul nostru înaintea lui Dumnezeu și a fratelui. Papa Benedict al XVI-lea spunea că „ființa umană, în măsura în care este de natură spirituală, se realizează în relațiile interpersonale. Cu cât le trăiește mai autentic, cu atât își maturizează mai mult propria identitate personală. Nu izolându-se se valorizează omul, ci punându-se în relație cu ceilalți și cu Dumnezeu”[15].

Dragi frați și surori, „adevăratul leac pentru rănilor umanității este un stil de viață întemeiat pe iubirea fraternă, care își are rădăcina în iubirea lui Dumnezeu”.[16] Doresc din inimă ca, în stilul nostru de viață creștin, să nu lipsească niciodată această dimensiune fraternă, „samariteană”, inclusivă, curajoasă, angajată și solidară, care își are rădăcina cea mai profundă în unirea noastră cu Dumnezeu, în credința în Isus Cristos. Aprinși de această iubire divină, vom putea cu adevărat să ne dăruim pentru binele tuturor celor care suferă, mai ales al fraților noștri bolnavi, vârstnici și încercați.

Să înălțăm rugăciunea noastră către Preasfânta Fecioară Maria, Sănătatea bolnavilor; să cerem ajutorul ei pentru toți cei care suferă, care au nevoie de compasiune, ascultare și mângâiere, și să implorăm mijlocirea ei prin această rugăciune veche, care se rostea în familie pentru cei care trăiesc în boală și durere:

*Dulce Mamă, nu te îndepărta,
nu-ți întoarce privirea de la mine.
Vino cu mine oriunde
și nu mă lăsa niciodată singur.*

*Tu, care mă ocrotești mereu ca o adevărată Mamă,
fă ca Tatăl, Fiul și Spiritul Sfânt să mă binecuvânteze.*

Împart din inimă binecuvântarea mea apostolică tuturor bolnavilor, familiilor lor și celor care îi îngrijesc, lucrătorilor sanitari, persoanelor angajate în pastorația sănătății și, în mod special, tuturor celor care participă la această Zi Mondială a Bolnavului.

Din Vatican, 13 ianuarie 2026

LEON PP. XIV

Note

1. Papa Francisc, Enciclica *Fratelli tutti* (3 octombrie 2020), nr. 63.
2. Cf. *ibid.*, nr. 63.
3. Cf. *ibid.*, nr. 80–82.
4. Cf. Sf. Augustin, *Discursuri*, 171, 2; 179 A, 7.
5. Cf. Benedict al XVI-lea, Enciclica *Deus caritas est* (25 decembrie 2005), nr. 34; Sf. Ioan Paul al II-lea, *Salvifici doloris* (11 februarie 1984), nr. 28.
6. Sf. Francisc de Assisi, *Testament*, 2.
7. Sf. Ambroziu, *Comentariu la Evanghelia după Sfântul Luca*, VII, 84.
8. Papa Francisc, Enciclica *Fratelli tutti*, nr. 78.
9. Sf. Ciprian, *De mortalitate*, 16.
10. Cf. Sf. Ioan Paul al II-lea, *Salvifici doloris*, nr. 24.
11. Cf. *ibid.*, nr. 31.
12. Cf. 1In 4,12.16; Exortația apostolică *Dilexi te* (4 octombrie 2025), nr. 26.
13. Cf. *ibid.*
14. Cf. Papa Francisc, Enciclica *Fratelli tutti*, nr. 79.
15. Benedict al XVI-lea, Enciclica *Caritas in veritate* (29 iunie 2009), nr. 53.
16. Papa Francisc, Mesaj către participanții la cel de-al 33-lea Festival Internațional al Tinerilor (MLADIFEST), Medjugorje, 1–6 august 2022 (16 iulie 2022).